

397.

U s t a w a

z dnia 1 lipca 1921 r.

w przedmiocie zmiany niektórych przepisów obowiązującego w b. Królestwie Polskiem prawa cywilnego, dotyczących praw kobiet.

Art. 1. Art. 32 ustęp 1 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Mężatka ma zamieszkanie męża swego. Wszelako może mieć ona odrębne zamieszkanie, jeżeli zamieszkanie męża jest nieznane, albo jeżeli jest ona uprawniona mieszkać oddzielnie”.

Art. 2. Art. 66 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy mąż zaginął, lecz za znikłego przez sąd nie jest jeszcze uznany, natenczas, chociażby pozostawił pełnomocnika, żona aż do powrotu jego sama ma zarząd i użytkowanie także tego swego majątku, który pozostawał podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pod zarządem lub użytkowaniem męża. Do wszystkich innych czynności, dotyczących tego majątku, potrzebuje upoważnienia sądowego”.

Art. 3. Art. 67 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy mąż za znikłego już jest uznany, żona aż do powrotu jego mocna jest przedsiębrać wszelkie czynności, dotyczące także majątku, który podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pozostawał pod zarządem męża; przy rządzie jednak posagowym lub wspólności majątkowej potrzebuje aż do czasu, w art. 56 oznaczonego, upoważnienia sądowego do tych wszystkich czynności, których mąż wogóle lub w szczególności bez zezwolenia żony nie jest mocen przedsiębrać”.

Art. 4. Art. 78 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Świadkami zeznań powinni być bez różnicy płci krewni albo inne osoby, wybrane przez interesowanych, liczące przynajmniej lat 21 skończonych”.

Art. 5. Art. 182 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Żona może stawać w sądzie bez upoważnienia męża. Jeżeli jednak sprawa dotyczy majątku, pozostającego podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pod zarządem i użytkowaniem męża, potrzebne jest upoważnienie lub przyznanie męża, wyjąwszy wypadek w art. 186 wskazany, tudzież w razie wytoczenia przez żonę sprawy przeciwko mężowi. Wyrok co do powyższego majątku, z wyjątkiem tych dwóch wypadków, nie pociąga za sobą skutków prawnych dla męża i ekzekucja z tego wyroku nie może być skierowana do powyższego majątku, jeżeli żona prowadziła proces bez zgody męża”.

Art. 6. Art. 184 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Żona może bez upoważnienia męża zawierać wszelkiego rodzaju umowy i wykonywać wszelkie czynności, dotyczące własnego jej majątku, o ile majątek ten podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, nie zostaje pod zarządem i użytkowaniem męża”.

Art. 7. Art. 185 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli mąż odmawia żonie upoważnienia do stawania w sądzie lub do zawarcia jakowego aktu, żona może zapozwać męża przed sąd,

w którego okręgu jest wspólne małżonków zamieszkanie. Sąd, wysłuchawszy męża, lub zaocznie, jeżeli ten przyzwoicie zapozwany nie stawia, może udzielić lub odmówić upoważnienia.

W wypadkach szczególnych sąd władny jest udzielić upoważnienia żonie i bez wezwania męża”.

Art. 8. Art. 188 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Mąż albo następcy po nim mogą zarzucać nieważność z powodu braku upoważnienia żony w wypadkach, kiedy upoważnienie takie przez prawo jest wymagane, a to wtenczas tylko, gdy mąż, mając wiadomość o działaniu żony, ani wyraźnie, ani milczeniem takowego działania nie zatwierdził”.

Art. 9. Art. 193 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Zarząd i użytkowanie męża rozciąga się tylko do tego, co żona w chwili zawarcia małżeństwa wniosła”.

Art. 10. Art. 200 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Żona, uzyskawszy wyrok prawomocny, stanowiący odjęcie mężowi zarządu i użytkowania jej majątku (art. 192 i 193), korzysta co do tego majątku z tych samych praw, jakie jej wogóle służą do majątku, nie pozostającego pod zarządem i użytkowaniem męża”.

Art. 11. Art. 203 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdyby mąż nie dostarczał przyzwoitego utrzymania żonie i dzieciom, żona będzie mogła żądać u sądu odjęcia mężowi praw z mocy art. 192 i 193 służących, natomiast obowiązana będzie przykładać się do wspólnych ciężarów małżeńskich w stosunku, jaki w art. 201 jest przepisany”.

Art. 12. Art. 204 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Pożytki, ze staranności i pracy żony pochodzące, tudzież zyski, jakie żona mieć może z oddzielnego handlu, przemysłu, kunsztu, profesji lub talentu, są jej wyłączną własnością i wyjęte są od przepisów art. 192 i 193. W tym przypadku stosują się do wynagrodzenia i zysków żony przepisy, jakie w art. 213, 214, 215, 216 i 217 co do przychodów z majątku żony są postanowione”.

Art. 13. Art. 217 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Jeżeli wątpliwość zachodzi względem dorobku, czyli od żony pochodzi, domniemanie jest zatem, że jest dorobkiem męża. Bielizna, odzież, narzędzia pracy i sprzęty kobiece, do użytku żony służące, choćby przez męża sprawione były, uważają się za własność żony i na te przedmioty nie rozciąga się zarząd i użytkowanie męża”.

Art. 14. Art. 375 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:

„Rada rodzinna złożona będzie, nie rachując sędziego, z 6 krewnych lub powinowatych bez różnicy płci, wezwać się mających w okręgu sądu, w którym się opieka urządza, w połowie ze strony ojcowskiej, a w połowie ze strony macierzyńskiej, według porządku bliższości w każdej linii.

Krewni będą mieli pierwszeństwo przed powinowatymi tego samego stopnia, a między krewnymi lub między powinowatymi jednego stopnia starszy wiekiem przed młodszym,

Bliżsi co do stopnia krewni lub powinowaci, chociażby czasowo tylko w okręgu sądowym obecni, albo dobrowolnie przez pełnomocnika stawający, wyłączają w każdym razie dalszych co do stopnia, chociażby stale w tym okręgu zamieszkałych, krewnych”.

Art. 15. Art. 377 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:
„Tylko rodzeni bracia i siostry małoletniego nie są wyłączeni przez ugraniczenie liczby w art. 375 postanowionej. Jeżeli ich jest sześciu albo i więcej, wszyscy będą członkami rady familijnej, którą składać będą sami z wstępnymi płci żeńskiej i z wstępnymi płci męskiej nawet od opieki ważnie wymówionymi. Jeżeli zaś w mniejszej są liczbie, przywoływani będą do uzupełnienia rady inni krewni lub powinowaci, a to według porządku, art. 375 ustanowionego”.

Art. 16. Art. 378 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:
„Gdy krewni lub powinowaci jednej lub drugiej linii nie znajdują się w liczbie dostatecznej w okręgu sądu, wezwani będą przez sąd wstępni, bracia i siostry rodzeni albo przyrodni, stryjowie lub wujowie albo ciotki rodzeni, bracia i siostry stryjeczno-wujeczni lub cioteczno-rodzeni, w okręgu innego sądu zamieszkali, z zachowaniem przepisu art. 375. Gdyby zaś krewni lub powinowaci w stopniach wyrażonych z pobytu niewiadomi byli, lub za granicą kraju mieszkali, lub gdyby się od stawienia dla odległości miejsca lub z innych prawnych powodów wymówili, sąd wezwie bez różnicy płci, albo innych krewnych lub powinowatych z okręgu obcego, albo ze swego okręgu obywateli, o których wiadomo, że mieli z ojcem lub matką małoletniego ciągle przyjaźni związki“.

Art. 17. Art. 404 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:
„Niewiasta może się od opieki wymówić”.

Art. 18. Art. 480 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:
„Małoletni usamowolniony mocen jest sam upoważnić żonę swoją do czynności takich, jakie co do własnego swego majątku bez asystencji kuratora przedsiębrać jest mocen, do innych zaś czynności, tudzież jeżeli mąż małoletni dla braku zezwolenia rodziców na małżeństwo nie jest usamowolniony, żona potrzebuje upoważnienia sądowego w tych wszystkich przypadkach, w których upoważnienie męża jest dla nie przepisane”.

Art. 19. Art. 505 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:
„Małżonka jest z prawa opiekunem współmałżonka, pozbawionego własnej woli”.

Art. 20. Art. 507 Kod. Cyw. Pol. otrzymuje brzmienie następujące:
„Gdyby osoba, własnej woli pozbawiona, nie miała małżonka, do sprawowania opieki zdolnego, wtenczas opieka samem przez się prawem należy do ojca lub matki, stosownie do przepisów oddziału I działu II i działu IV tytułu o małoletności, opiece nad małoletnimi i usamowolnieniu”.

Art. 21. Art. 152 prawa o małżeństwie 1836 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„Prosta zmiana mieszkania ze strony męża nie stanowi jeszcze złośliwego opuszczenia żony”.

Art. 22. Art. 208 prawa o małżeństwie 1836 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„Małżonkowie winni sobie nawzajem wierność, wsparcie, pomoc i przyzwoite postępowanie”.

Art. 23. Art. 219 zdanie 2 prawa o małżeństwie 1836 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„Sąd cywilny właściwy, na żądanie żony, orzeknie, czy i w jakiej ilości mąż obowiązany będzie dostarczać jej alimentów w ciągu procesu”.

Art. 24. Art. 905 Kod. Cywilnego otrzymuje brzmienie następujące:

„Z majątku, niepozostającego podług prawa lub umów, między małżonkami zawartych, pod zarządem i użytkowaniem męża, mążatka może czynić darowizny między żyjącymi bez jego zezwolenia. Do rozporządzenia przez testament nie potrzebuje ona ani zezwolenia męża, ani upoważnienia sądowego”.

Art. 25. Art. 942 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Małoletnim bezwłasnowolnym nie służy przywrócenie do pierwotnego stanu dla braku przyjęcia darowizny, zachowują oni wszakże regres przeciwko opiekunom, o ile jest zasada po temu, przytem przywrócenie nie może mieć miejsca nawet w przypadku niewypłacalności pomienionych opiekunów”.

Art. 26. Art. 980 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Świadcami, przywoływanymi do obecności przy testamentach winni być pełnoletni obywatele Państwa Polskiego bez różnicy płci”.

Art. 27. Art. 1124 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Niezdolnymi do zawierania umów są:
małoletni,
bezwłasnowolni,
i wogóle wszyscy ci, którym prawo zabroniło zawierania pewnych umów”.

Art. 28. Art. 1125 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Małoletni i bezwłasnowolni mogą z przyczyny niezdolności skrzyżać zobowiązania swoje tylko w przypadkach, przez prawo przewidzianych.

Osoby, zdolne do zaciągania zobowiązań, nie mogą się zasłaniać niezdolnością małoletniego lub bezwłasnowolnego, z którymi zawarli umowę”.

Art. 29. Art. 1304 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„W każdym przypadku, gdy poszczególna ustawa nie ogranicza skargi o nieważność lub o zerwanie umowy do czasu krótszego, skarga ta trwa lat dziesięć.

Czas ten biegnie w przypadku gwałtu dopiero od dnia, gdy gwałt ustał: w przypadku błędu lub podstępu od dnia, gdy je odkryto.

Względem aktów, zeznanych przez bezwłasnowolnych, czas ten biegnie dopiero od dnia zniesienia bezwłasnowolności, a względem aktów, zeznanych przez małoletnich, dopiero od dnia pełnoletności”.

Art. 30. Art. 1312 Kod. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Gdy małoletni lub bezwłasnowolni mają prawo w tym charakterze żądać przywrócenia rzeczy do pierwotnego stanu co do swoich zobowiązań, nie można od nich wymagać zwrotu tego, co na skutek tych zobowiązań zapłacone było podczas małoletności lub bezwłasnowolności, chybaby zostało dowiedzione, że to, co zapłacone, poszło na ich korzyść”.

Art. 31. Art. 1653 Ust. Post. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:

„Podanie mążatki w przedmiocie upoważnienia sądowego, stosownie do właściwości sprawy, do której się żąda upoważnienia, wnosi się do sądu pokoju lub do sądu okręgowego według miejsca zamiesz-

kania jej męża, w razie zaś zaginięcia jego bez wieści — według miejsca zamieszkania petentki”.

Art. 32. Art. 1655 Ust. Post. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:
„Jeżeli mężatka żąda od sądu upoważnienia z powodu odmówienia jej przez męża, sąd zarządzi wezwanie go na wyznaczony termin celem rozważenia przyczyny odmowy.

W wypadkach szczególnych sąd władny jest udzielić upoważnienia żonie i bez wezwania męża”.

Art. 33. Art. 1658 Ust. Post. Cyw. otrzymuje brzmienie następujące:
„Na decyzje sądu w sprawach o upoważnienie kobiet zamężnych mogą być zakładane skargi incydentalne trybem, w niniejszej ustawie wskazanym”.

Art. 34. Art. 183, 187, punkt 3 art. 414 i 506 Kod. Cyw. Pol. art. 157, 209, 210, 214 i 220 prawa o małżeństwie 1836 r., ust. 1 art. 776, art. 934, ust. 1 art. 940 i art. 1029 Kod. Cyw. oraz art. 1659 i 1660 Ust. Post. Cyw. zostają uchylone.

Art. 35. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 36. Ustawa niniejsza obowiązuje od 1 września 1921 r. i rozciąga się na obszar b. Królestwa Polskiego.

Marszałek:

Trąpczyński

Prezydent Ministrów:

Witos

Minister Sprawiedliwości:

Sobolewski

398.

U s t a w a

z dnia 2 lipca 1921 r.

wprowadzająca dodatki drożyzniane do rent, ustalonych na podstawie ustaw Rzeszy Niemieckiej o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków w przemyśle i rolnictwie, oraz zmieniająca niektóre postanowienia tychże ustaw.

Art. 1. Osobom, pobierającym renty z powodu nieszczęśliwych wypadków na podstawie ustaw Rzeszy Niemieckiej o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków, przysznaje się, począwszy od 1 stycznia 1921 r. aż do odwołania, z góry płatny dodatek miesięczny, o ile nie są obcokrajowcami, przebywającymi za granicą Państwa Polskiego, a nieszczęśliwy wypadek wydarzył się przed 1 stycznia 1921 r. i pobierana przez nie renta wynosi przynajmniej 50% pełnej renty.

Dodatek ten pobierać będą także osoby, pobierające kilka rent, z których każda wynosi wprawdzie mniej, aniżeli 50% pełnej renty, lecz wszystkie razem wynoszą przynajmniej 50% pełnej renty.

Osobie, pobierającej rentę z kilku instytucji, każda z tych instytucji wypłacać będzie dodatek do renty, przez siebie płaconej.